

Quickscan natuuronderzoek

Sloop varkensstallen

Stoevelaarsweg 19 in Markelo

In het kader van de Wet Natuurbescherming - soortenbescherming

Quickscan natuuronderzoek

sloop varkensstallen Stoevelaarsweg 19

in Markelo

In het kader van de Wet Natuurbescherming
‘soortenbescherming’

In opdracht van:

Dhr. Hofkens
Stoevelaarsweg 19
7475 TP Markelo
Contactpersoon: Dhr. Hofkens

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruitersweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur: Annelot Jissink
Collegiale toetsing: Bas Voerman
Veldwerk: Annelot Jissink

Datum: juni 2021

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto voorzijde: te slopen schuur.

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie:
www.ecochore.nl

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL	4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1 Onderzoeksmethodiek	5
2.2 Gebiedsbeschrijving	5
2.3 Geplande werkzaamheden	6
2.4 Volledigheid inventarisatie	6
3. ONDERZOEKSRESULTATEN	7
3.1 Flora	7
3.2 (Broed)vogels	7
3.3 Herpetofauna en vissen	8
3.4 Zoogdieren	8
3.5 Ongewervelden	9
4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	10
4.1 Algemeen	10
4.2 Flora	10
4.3 (Broed)vogels	10
4.4 Herpetofauna en vissen	12
4.5 Zoogdieren	12
4.6 Ongewervelden	13
5. CONCLUSIE	14
LITERATUUR	15
 BIJLAGEN	 15
BIJLAGE 1: IMPRESSIE PLANGEBIED	16
BIJLAGE 2: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	17
BIJLAGE 3: CHECKLIST VLEERMUISPROTOCOL	20

1. AANLEIDING EN DOEL

In het kader van de Rood-voor-Rood regeling is dhr. Hofkens voornemens enkele stallen te slopen. De locatie is gelegen aan de Stoevelaarsweg 19 in Markelo.

Middels de Wet Natuurbescherming wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Door het uitvoeren van een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Wet Natuurbescherming, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van het uitgevoerde quickscan natuuronderzoek.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Voor het quickscan natuuronderzoek is de locatie op 12 juni 2021 door een medewerker van Ecochore Natuurtechniek bezocht om zo een verwachting uit te kunnen spreken van het voorkomen van, dan wel het gebruik maken door, beschermde dier- en plantsoorten in het gebied, zoals vermeld in de Wet Natuurbescherming, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Rode Lijsten.

2.1 Onderzoeksmethodiek

Iedere dier- en plantgroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidingstabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen van de locatie en directe omgeving, geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten.

Aan de hand van de resultaten van het quickscanonderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Wet Natuurbescherming noodzakelijk zijn.

Bezoekdata	Starttijd	Weersgesteldheid	Onderzoeker
12-06-2021	dagbezoek	bewolking 7/8, droog, windkracht 3 bf - WNW, 20 °C	A. Jissink

Tabel 1: Bezoekdata en specificaties.

2.2 Gebiedsbeschrijving

De planlocatie is gelegen in het buitengebied aan de Stoevelaarsweg 19 in de gemeente Hof van Twente.

Het plangebied is onderdeel van het zogenoemde essenlandschap. Het essenlandschap kenmerkt zich door een open structuur afgewisseld met houtwallen en singels. Het plangebied ligt aan een historische es en de glooiingen in het landschap zijn zichtbaar.

Het onderzoek heeft zich met name geconcentreerd op de te slopen opstallen op het erf. Het betreft een drietal schuren. Eén schuur is een in gebruik zijnde varkensstal. De andere twee zijn kleinere bijgebouwen, ten behoeve van de varkenshouderij. De schuren zijn opgetrokken uit gemetselde muren en gedeeltelijk gespouwd. De daken zijn bedekt met golfplaten die aan de onderzijde grotendeels zijn afgewerkt met afdichtingsprofiel. Bij de bijgebouwen zijn er geen afdichtingsprofielen aanwezig. Bij één van de bijgebouwen is er deels een gevelbekleding van profielplaten aanwezig.

De ruimte rondom de stal is verhard met betonplaten. Tussen de bijgebouwen liggen klinkers. Verder is er een half-verharding van puin aanwezig.

Het projectgebied is geheel omzoomd met laurierkers, waarin sporadisch een gewone vlier aanwezig is.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie bijlage 1.

2.3 Geplande werkzaamheden

De eigenaar is voornemens drie opstallen te slopen, zoals aangegeven in figuur 1.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als *Ruimtelijke Ingrepen*. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Wet Natuurbescherming (hoofdstuk 4) gebaseerd.

2.4 Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is uitgevoerd middels een quickscan. Bij dit type natuuronderzoek wordt aan de hand van feitelijke veldwaarnemingen, literatuur en expert judgement een inschatting gemaakt van de mogelijke ecologische waarden van het gebied voor beschermde soorten planten en dieren. Hierdoor blijft het onderzoek een steekproef en zullen bepaalde soorten en functies niet zijn waargenomen, terwijl ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig kunnen zijn. Voor een compleet beeld kunnen daardoor nadere inventarisaties noodzakelijk zijn. De verkregen verspreidingsgegevens hebben een bepaalde 'houdbaarheidsdatum' waardoor het gebruik van verspreidingsgegevens aan een maximale gebruikperiode is gebonden. Indien aanwezigheid van beschermde soorten, of schade aan deze soorten, kan worden uitgesloten, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermde soorten als bijvoorbeeld vleermuizen en vogels, geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te kunnen gebruiken bij afwegingen voor ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch is veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Indien hiervan wel sprake is, kan een gedeeltelijke update of volledig nieuw onderzoek noodzakelijk zijn. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecoloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld. De voornoemde bruikbaarheidsperioden kunnen, afhankelijk van de locatie per soort of soortgroep, afwijken. Indien van toepassing wordt dit in deze rapportage nader toegelicht.

Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied.
Bron: Google Earth.

Uitsnede: te slopen opstallen
1: De in gebruik zijnde varkensschuur
2: Bijgebouw
3: Bijgebouw

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het veldbezoek weergegeven. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor het kilometerhok: 233-473 en omliggende blokken.

In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen beschreven. Voor een toelichting op de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 2.

3.1 Flora

In het plangebied zijn vrij weinig verschillende wilde plantensoorten aangetroffen. Een groot deel van het erf is verhard of braakliggend. Door de gebruiksfunctie en het daaraan gerelateerde onderhoud, zijn hier vrij weinig soorten aanwezig.

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten aangetroffen: paardenbloem, gewone vogelmur, gewone melkdistel, grote brandnetel, ronde ooievaarsbek, gewone braam robbertskruid, kleeftkruid, witte klaver, witte dovenetel, Canadese fijnstraal, gewone raket, boerenwormkruid, herderstasje, Stinkende gouwe, brede weegbree en ridderzuring. Opstal 3 is deels begroeit met klimop.

De aangetroffen wilde vaatplanten, zijn allen algemene soorten van vrij rijke tot zeer rijke gronden en kenmerkend voor graslanden, pioniersituaties en verstoorde situaties.

Verder is het plangebied omzoomd met een haag van laurierkers en sporadisch een gewone vlier. Bij opstal 2 staat een overhangende Amerikaanse vogelkers. Bij opstal 3 staat een overhangende acacia.

Doordat voor de inventarisatie geen vlakdekkende florakartering is uitgevoerd, zullen niet alle plantensoorten zijn aangetroffen. Binnen het plangebied zijn echter geen beschermde of Rode lijstgenoteerde soorten gevonden. Aan de hand van de opbouw van het plangebied zijn beschermde soorten niet te verwachten.

Literatuur

Verspreidingskaarten van Floron en verspreidingsdatabanken op internet laten geen beschermde soorten zien binnen het kilometerhok waarin het plangebied gelegen is.

3.2 (Broed)vogels

De aanwezige ecotopen op de planlocatie en directe omgeving (bebouwing en agrarisch gebied), bieden potentiële broedgelegenheden voor soorten uit ecologische vogelgroepen van:

- agrarisch gebied
- struwelen
- bebouwing en overige groepen

Tijdens het veldbezoek zijn enkele vogelsoorten binnen het plangebied en de directe omgeving aangetroffen. Het betreft houtduif, koolmees, vink, merel en boerenzwaluw. Er zijn geen nestsporen vastgesteld. Door de aanwezigheid van afdichtingsprofielen onder de golfplaten en doordat de overstekende dakdelen niet betimmerd zijn, zijn nauwelijks broedlocaties voor vogels aanwezig bij opstal 1. Bij de overige opstallen ontbreken de afdichtingsprofielen en daardoor bieden deze mogelijk meer potentiële nestgelegenheden.

Het beschermingsregime van de groep vogelsoorten is opgedeeld in 5 categorieën waarbij de nestlocaties leidend zijn. In bijlage 2 is een toelichting op de 5 verschillende categorieën en bijhorende soorten beschreven.

Categorie 1-4 soorten

Van soorten uit deze categorieën, zijn geen warnemingen verricht. Het plangebied kan echter wel aangemerkt worden als potentieel leefgebied voor huismussen. Redelijkerwijs kunnen er rondom de schuren foeragerend vogels worden aangetroffen. Er zijn rondom de schuren geen sporen aangetroffen die duiden op mogelijke (oude) broedlocaties. In de schuren zijn echter wel enkele potentiële broedlocaties voor deze soort aanwezig.

Het erf is in potentie geschikt leefgebied voor kerkuil en steenuil. Voor deze uilensoorten heeft met name opstal 3 potentieel geschikte roestplaatsen. Aanwezigheid van kerkuil, en in mindere mate steenuil, is veelal goed in kaart te brengen door aanwezige braakballen, krijtsporen en dergelijke. Er zijn echter van beide soorten geen sporen van aanwezigheid gevonden.

Aanwezigheid van steenuil kan echter door de schuwe leefwijze soms moeilijk zijn vast te stellen. Hierdoor is deze soort niet op voorhand uit te sluiten.

Doordat kerkuilen kunnen wisselen tussen vaste rustlocaties waardoor sporen gedeeltelijk kunnen verdwijnen, zijn ook verblijfplaatsen van kerkuil niet uit te sluiten.

Overige soorten van categorie 1-4 zijn in de schuren uit te sluiten door het ontbreken van potentieel geschikte broedlocaties.

Categorie 5 soorten

Er zijn twee soorten uit categorie 5 aangetroffen: koolmees en boerenwaluw. Daarnaast biedt de locatie potentieel geschikt leefgebied voor soorten als pimpelmees en zwarte roodstaart. Ondanks dat van deze soorten geen sporen van nestlocaties zijn aangetroffen kunnen in een volgend broedseizoen deze soorten een territorium bezetten binnen het plangebied.

Literatuur

De atlas van Nederlandse broedvogels laat in het kilometerhok waarbinnen het plangebied ligt een groot aantal algemene broedvogels zien. Hierbij zijn ook enkele categorie 1-4 soorten als huismus, sperwer en buizerd waargenomen. In naastgelegen kilometerhokken zijn waarnemingen bekend van steenuil en kerkuil.

3.3 Herpetofauna en vissen

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen verricht van soorten uit deze groepen. Voor beschermde reptielen en vissen ontbreekt het aan geschikt leefgebied en voortplantingshabitat binnen de strikte begrenzing van het plangebied.

Amfibieën

Langs de kavelgrenzen en in de directe omgeving liggen sloten die (in delen van) het jaar watervoerend kunnen zijn. Deze elementen kunnen daardoor in het voorjaar als voortplantingsbiotoop door enkele algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander gebruikt worden. Hierdoor kunnen zwerende dieren binnen het plangebied niet worden uitgesloten. Populaties van strikt beschermde soorten zijn niet op dispersieafstand bekend geworden. De omringende watervoerende elementen zijn niet geschikt voor strikt beschermde soorten.

Literatuur

De verspreidingskaarten van RAVON (*Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland*) laten enkele beschermde soorten amfibieën in het kilometerhok zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft licht beschermde soorten als gewone pad en bastaardkikker en bruine kikker.

3.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied, en de directe zone hier omheen, biedt enkele algemene zoogdiersoorten een potentieel geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen, mol en haas als ook de strikter beschermde soorten als kleine marterachtigen, egel en eekhoorn.

Van de strikter beschermde soorten zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Van eekhoorn zijn geen boomnesten gevonden ook zijn er geen verblijfplaatsen van kleine marterachtigen als wezel, hermelijn en bunzing aangetroffen. Het te onderzoeken plangebied was echter onvoldoende overzichtelijk om eventuele verblijfplaatsen vast te kunnen stellen. De kleine takkenhopen in de aangrenzende hagen en de overhoekjes tussen de opstallen bieden in potentie mogelijke schuilplaatsen voor kleine marterachtigen of egel. Bij het slopen van de opstallen kunnen leefgebieden van deze soorten in de randzones verloren gaan.

Voor steenmarter is het gebied potentieel geschikt leefgebied. Ook bieden de schuren poenteeel geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Binnen het gehele terrein zijn er echter geen sporen als prenten, knaagschade, uitwerpselen, prooiresten en latrines aangetroffen die kunnen

duiden op aanwezigheid van deze soort. Een vaste verblijfplaats kan daardoor momenteel worden uitgesloten. Zwervende dieren kunnen echter wel binnen het plangebied worden waargenomen.

Het erf biedt diverse mogelijkheden voor egels. Ook voor deze soort geldt dat rondom de schuren geschikte plekken zijn om te foerageren. Verblijfplaatsen als struwelen, takkenhopen en dergelijke, zijn eveneens aanwezig. De losse hagen rondom de schuren bieden mogelijke verblijfplaatsmogelijkheden voor deze soort.

Literatuur

De zoogdieratlas.nl bezit enkele meldingen van Nationaal beschermde (niet vrijgestelde) soorten conform artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming zoals de bunzing, wezel, steenmarter, boommarter, egel en eekhoorn. Er zijn binnen het kilometerhok geen verspreidingsgegevens bekend geworden van soorten vermeld onder Artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming.

Vleermuizen

De aanwezige ecochore¹ binnen het plangebied vormt naar verwachting een geschikt leefgebied voor vleermuizen. De erven met diverse forse bomen en struwelen langs de erven, vormen geschikte foerageer- en vlieggeleidingsmogelijkheden, waardoor hier foeragerende en op route zijnde vleermuizen mogelijkwijs aan te treffen zijn.

De varkensstal bied nauwelijks geschikte verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen. Ervaring leert dat dergelijke in gebruik zijnde schuren zelden tot nooit in gebruik zijn door vleermuizen. Mogelijk is de sterke ammoniakgeur hiervoor een belangrijke reden. Daarnaast zijn potentieel geschikte invliegopeningen nauwelijks aanwezig of bedekt met spinrag. Er zijn dan ook geen sporen van vleermuizen als keutels, vetstrepen, prooiresten en dergelijke aangetroffen.

De bijgebouwen bieden daarentegen wel potentieel geschikte verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen. Voor gebouwbewonende soorten vormen met name de aanwezige spouwmuren en de ruimten achter betimmeringen potentiële verblijfplaatsen. Hierbij moet vooral gedacht worden aan soorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Of verblijfplaatsen in de te slopen opstallen aanwezig zijn, is niet vastgesteld. Er zijn geen kenmerkende sporen als vetstrepen, prooiresten en uitwerpselen bij mogelijke invliegopeningen aangetroffen. Dergelijke sporen zijn echter in veel gevallen ook niet aanwezig doordat (deel)groepen van kolonies uit een klein aantal individuen kunnen bestaan en eventuele sporen door weersinvloeden snel verdwijnen.

Literatuur

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van verschillende soorten in het kilometerhok zien: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

3.5 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde soorten uit deze groep aangetroffen. Het plangebied is niet geschikt voor beschermde of Rode Lijstgenoteerde insectensoorten.

Binnen het plangebied liggen geen ecotopen die beschermde ongewervelden een goede leefomgeving bieden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden, als libellen, vliegend hert, gestreepte waterroofkever, platte schijfhoren en dergelijke, is derhalve uitgesloten.

¹ Een ecochore is een ruimtelijk begrensde ecologische eenheid, gekenmerkt door een inwendige heterogeniteit in een halfnatuurlijk of cultuurlandschap. Een ecochore bestaat uit een verzameling ecotopen; bijvoorbeeld de verschillende aan elkaar grenzende ecotopen op en rond een erf of binnen een specifiek landschapstype. Samen vormen deze ecotopen een gevarieerd landschap.

4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

4.1 Algemeen

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Flora- en faunawet uit 2002. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5
- Artikel 3.10

Artikel 3.1 beschrijft de vogelsoorten zoals opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn. Deze lijst omvat alle inheemse vogelsoorten. Verstoring of opzettelijke verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd. Voor vogels is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.5 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage VI van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een ontheffing noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor ontheffing wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als *strikt beschermde* soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.10 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van ontheffing of is nader onderzoek en ontheffing noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 2.

4.2 Flora

Binnen het onderzoeksgebied zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. Van beschermde soorten zijn geen groeiplaatsen binnen het gebied te verwachten en ook niet bekend geworden in de literatuur. De locatie biedt geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten waardoor deze kunnen worden uitgesloten.

Aangezien beschermde soorten ontbreken is geen schade aan deze soorten te verwachten en is nader onderzoek of een ontheffing niet noodzakelijk.

4.3 (Broed)vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.

Dit betekent dat het (opzettelijk) verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten in beginsel niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden, waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 15 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden op gemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijflocaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.

De provincie hanteert een lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' - zie ook bijlage 2. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën.

Categorie 1-4 soorten

Van soorten uit deze categorieën zijn geen waarnemingen verricht. De varkensstal biedt nauwelijks geschikte broedlocaties voor deze soorten.

Met name de twee bijgebouwen en het gehele erf zijn echter wel potentieel geschikt voor soorten als huismus, steenuil en mogelijk kerkuil.

Doordat er geen sporen zijn aangetroffen is het niet duidelijk geworden of de soorten ook binnen het plangebied een broedbiotoop bezetten.

Andere broedvogels van de categorie 1-4 zijn niet te verwachten.

Huismussen, kerkuil en steenuil

Zoals aangegeven bieden de gebouwen mogelijk geschikte broedlocaties voor huismussen, kerkuil en steenuil. Doordat tijdens het quickscanonderzoek geen zekerheid hierover is verkregen, kunnen nestlocaties in de opstallen niet worden uitgesloten. Doordat het onderzoek is uitgevoerd buiten het broedseizoen van deze soorten, kan geen zekerheid omtrent broedlocaties worden gegeven en kunnen door de voorgenomen sloop deze mogelijke locaties verloren gaan. Door de jaarronde beschermde status van dergelijke nest- en rustlocaties, is nader onderzoek binnen het broedseizoen van huismus, kerkuil en steenuil noodzakelijk - zie tabel 2. Indien broedlocaties aanwezig zijn, dient eveneens een afweging gemaakt te worden ten aanzien van de functies van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten.

Consequenties

Door de beschermde status van de nest- en rustlocaties van huismus, kerkuil en steenuil, is het verwijderen hiervan in beginsel niet toegestaan. Voor het wegnemen, zoals bij de sloop van de gebouwen, is mogelijk een ontheffing en/of zijn compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Om inzichtelijk te krijgen of en welk aantal nestlocaties verdwijnt en welke compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn, dient nader onderzoek naar deze soorten te worden uitgevoerd.

Soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Huisumus	2	ochtend/dag	Territoriumkartering	maart -juni
Kerkuil	1-2	dag/nacht	Territorium/nestcontrole	voorjaar
Steenuil	3	ochtend/dag	Territoriumkartering	februari-april

Tabel 2: overzicht aanvullend vogelonderzoeken

De aanvullende onderzoeken dienen volgens de door de Particulier Gegevensbeherende organisaties (PGO's) opgestelde protocollen voor de betreffende soortgroepen te worden uitgevoerd. De voorgestelde onderzoeksinspanning is op deze protocollen gebaseerd.

Categorie 5 soorten

In de schuren zijn broedlocaties van soorten uit deze categorie nagenoeg geheel uit te sluiten. De duurzame instandhouding van de meeste populaties van deze soorten zal daardoor ook niet in het geding zijn door de sloop van de stallen doordat in de directe omgeving diverse potentiële broedlocaties behouden blijven. Gezien de ligging op een erf en in het buitengebied, kan redelijkerwijs worden gesteld dat er eveneens voldoende foerageermogelijkheden in de directe omgeving behouden blijven waardoor populaties van soorten uit deze categorie geen negatieve gevolgen zullen ondervinden.

Van zowel de kerkuil, steenuil en huismus zijn broedlocaties in de bebouwing binnen het plangebied niet uit te sluiten. Hierdoor is nader onderzoek noodzakelijk vóórdat de gebouwen kunnen worden gesloopt.

4.4 Herpetofauna en vissen

Binnen het plangebied zijn geen leefgebieden als voortplantings- of essentiële winterbiotopen van amfibieën, reptielen of vissen aanwezig. Enkele zwerfende algemene amfibieënsoorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, zijn vrijgesteld van ontheffing. Zwaar beschermde amfibieën, reptielen en vissen ontbreken binnen het plangebied.

Doordat zwaar beschermde soorten niet aanwezig zijn, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

4.5 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied kunnen diverse soorten worden aangetroffen als: ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen, mol, konijn en haas. Deze (mogelijk) aanwezige soorten staan vermeld op de vrijstellingslijst van de provincie waardoor een vrijstelling geldt voor Ruimtelijke Ontwikkelingen en Ingrepen en geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is.

Van de strikter beschermde soorten als egel, wezel, bunzing en hermelijn zijn verblijfplaatsen binnen het plangebied niet uit te sluiten. Voor de steenmarter en eekhoorn zijn er geen verblijfplaatsen binnen het plangebied vastgesteld.

Egel

Gezien het voorkomen van de egel in het naastgelegen kilometerblokken kan het plangebied mogelijk onderdeel van het leefgebied van deze soorten zijn.

Voor de egel is aanwezigheid niet uit te sluiten. In de randzones en overhoekjes zijn schuil/verblijfplaatsen niet uit te sluiten. Deze soort is beschermd conform artikel 3.10 Wet Natuurbescherming. Nader onderzoek is daarom noodzakelijk. Onderzoek kan tegelijk plaatsvinden met het aanvullende onderzoek naar overige soorten. Voor het aanvullend onderzoek kan het plaatsen van een struikrover® en eventuele wildcamera's in het plangebied, meer duidelijkheid geven over de aanwezigheid van de soort.

Kleine marterachtigen

Gezien het voorkomen van de wezel en bunzing in het kilometerblok 233-473, kan het plangebied mogelijk onderdeel zijn van het leefgebied van deze soorten.

Voor de kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) is aanwezigheid niet uit te sluiten. In de randzones en overhoekjes zijn schuil/verblijfplaatsen niet uit te sluiten. Deze soort is beschermd conform artikel 3.10 Wet Natuurbescherming. Nader onderzoek is daarom noodzakelijk. Onderzoek kan tegelijk plaatsvinden met het aanvullende onderzoek naar overige soorten. Voor het aanvullend onderzoek kan het plaatsen van een struikrover® en eventuele wildcamera's en marterbox in het plangebied, meer duidelijkheid geven over de aanwezigheid van de soort.

Steenmarter

Gezien het voorkomen van de steenmarter in het kilometerblok 233-473, ligt het in de verwachting dat het plangebied onderdeel vormt van een territorium van deze soort. Deze soort is beschermd conform artikel 3.10 Wet Natuurbescherming. Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat er geen verblijfplaats in een van de schuren aanwezig is.

Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van een territorium maar de potentiële geschiktheid van het plangebied qua verblijfplaatsen in de te slopen schuren is nihil. Vestiging van de soort binnen het plangebied is daarom uitgesloten.

Aanwezigheid van overige *niet vrijgestelde* soorten, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet aanwezig binnen het plangebied.

Ten aanzien van steenmarter en eekhoorn ontbreekt het aan vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Voor overige strikt beschermde soorten als egel, wezel, hermelijn en bunzing vallen verblijfplaatsen niet uit te sluiten. Negatieve effecten op deze soorten zijn bij uitvoering van de

geplande werkzaamheden niet uit te sluiten. Hierdoor is voor deze soorten nader onderzoek noodzakelijk.

Vleermuizen

De varkensstal biedt geen geschikte mogelijkheden voor vleermuizen. Hierdoor is voor het slopen van deze stal geen nader onderzoek noodzakelijk.

Het slopen van de twee bijgebouwen met diverse potentieel geschikte toegangsmogelijkheden en verblijfsruimten, kan resulteren in het verdwijnen van verblijfplaatsen van vleermuizen. Met name door de aanwezigheid van spouwmuren en betimmeringen met diverse toegangsmogelijkheden, bieden de opstallen verschillende geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Om meer inzicht te krijgen of de geplande werkzaamheden en ontwikkelingen negatieve effecten kunnen hebben op aanwezige soorten en te beoordelen of, en zo ja welke, maatregelen noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld doordat verblijfplaatsen worden verwijderd, is het noodzakelijk nader onderzoek naar deze soortgroep uit te voeren. Voor deze afweging is het Vleermuisprotocol opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met Gegevensautoriteit natuur en de zoogdiervereniging leidend. Zie bijlage 3 voor een vereenvoudigde Checklist uit het vleermuisprotocol.

Tijdens het onderzoek dient inzichtelijk gemaakt te worden of er vleermuizen gebruik maken van de planlocatie, welke soorten het betreft, welke typen verblijfsfuncties (kraam- of zomerverblijven of balts- en paarlocaties en winterverblijven) de gebouwen hebben en welke effecten de werkzaamheden zullen hebben op de individuen en lokale populatie. Hiervoor zijn verschillende onderzoeksmomenten noodzakelijk, verspreid over het zomerhalfjaar (april-september) - zie tabel 3. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd door vleermuisdeskundigen.

Soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Vleermuizen: kraam- en zomerverblijven	3	avond/nacht en ochtend	bat-detector	(april) 15 mei- 15 juli
Vleermuizen: Balts- en paarverblijven	2	avond	bat-detector	15 aug - eind sept

Tabel 3: Overzicht noodzakelijk aanvullend onderzoek naar vleermuizen.

Doordat geen (recente én gedetailleerde) verspreidingsgegevens van vleermuizen beschikbaar zijn, is voor vleermuizen nader onderzoek in het zomerhalfjaar noodzakelijk vóórdat de sloopwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Dit geldt in het bijzonder voor de bijgebouwen.

4.6 Ongewervelden

Het gebied is niet geschikt als voortplantings- en leefgebied voor beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders, libellen en overige insecten. Beschermde soorten zijn niet te verwachten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn op het biotoop.

Voor de groep ongewervelden zijn geen nadere maatregelen noodzakelijk.

5. CONCLUSIE

De voorgenomen ontwikkeling betreft het slopen van 3 opstallen, waaronder één varkensstal. Op de planlocatie is een natuuronderzoek uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van de planlocatie voor beschermde dier- en plantsoorten.

Flora

Beschermde soorten ontbreken op de planlocatie waardoor geen schade aan deze soorten te verwachten is en geen nader onderzoek of een ontheffing noodzakelijk is.

Vogels

Van zowel de kerkuil, steenuil en huismus zijn broedlocaties in de bebouwing binnen het plangebied niet uit te sluiten. Hierdoor is nader onderzoek binnen het broedseizoen noodzakelijk vóórdat de gebouwen kunnen worden gesloopt.

Indien de werkzaamheden, zoals het slopen van de schuren *binnen* het broedseizoen worden uitgevoerd (globaal genomen binnen de periode 15 maart-15 juli), kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord of nesten worden vernield doordat enkele soorten als broedvogel niet zijn uit te sluiten. Dit dient door een ecooloog te worden beoordeeld.

Herpetofauna en vissen

Er zijn geen beschermde vissen, amfibieën en reptielen binnen het plangebied te verwachten. Hierdoor is voor deze soortgroepen geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Ten aanzien van steenmarter en eekhoorn ontbreekt het aan vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Voor overige strikt beschermde soorten als egel, wezel, hermelijn en bunzing vallen verblijfplaatsen niet uit te sluiten. Negatieve effecten op deze soorten zijn bij uitvoering van de geplande werkzaamheden niet uit te sluiten. Hierdoor is voor deze soorten nader onderzoek noodzakelijk.

Voor overige strikt beschermde soorten ontbreken vaste verblijfplaatsen waardoor er geen negatieve effecten te verwachten zijn. Hierdoor is voor overige soorten geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Van deze soortgroep zijn geen recente én gedetailleerde verspreidingsgegevens beschikbaar. Doordat met name de twee bijgebouwen diverse potentiële mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen bieden, is voor vleermuizen nader onderzoek in het zomerhalfjaar noodzakelijk.

Ongewervelden

Voor de groep ongewervelden zijn geen nadere maatregelen noodzakelijk.

Binnen het plangebied is nader onderzoek naar vogels, vleermuizen, kleine marterachtigen en egel noodzakelijk, vóórdat de sloopwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

Indien de sloopwerkzaamheden binnen het vogelbroedseizoen worden uitgevoerd, is eveneens een nadere afweging ten aanzien van broedvogels door een ecooloog noodzakelijk.

LITERATUUR

- www.natuurloket.nl
- www.overijssel.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.ravon.nl
- www.floron.nl / rode lijst vaatplanten 2014.
- H. Limpens et al. 1997; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen - Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij.
- Drs. E.J. Weeda et al. 2003; Nederlandse Ecologische Flora - Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij.
- Sierdsema H. 1995. Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. SBB-rapport 1995-1, SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. SBB/SOVON, Driebergen/Beek-Ubbergen.

BIJLAGEN

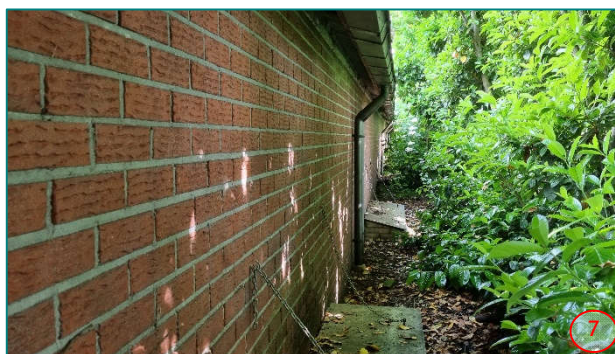
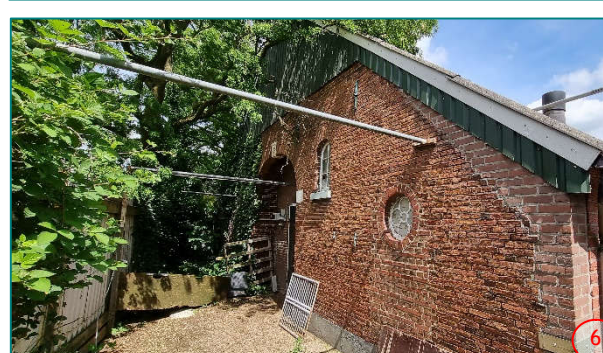
Bijlage 1: Impressie plangebied

Bijlage 2: Toelichting Wet Natuurbescherming - soortenbescherming

Bijlage 3: Checklist vleermuisprotocol

BIJLAGE 1: IMPRESSIE PLANGEBIED

1. Voorzijde van de in gebruik zijnde varkensstal
2. Zijkant van de in gebruik zijnde varkensstal
3. Aanzicht opstal 2, met braakliggende grond
4. Aanzicht opstal 3. Tussen opstal 2 en 3 ligt een verharding van klinkers.
5. Achteraanzicht opstal 3. Puin als half-verharding aanwezig. En braakliggende grond met voornamelijk grote brandnetel.
6. Vooraanzicht opstal 3, deels is de gevel begroeid met klimop.
7. Zij aanzicht van de in gebruik zijnde varkensstal. Zichtbaar is de omzoming van forse laurierkers.

BIJLAGE 2: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 - lid 5

5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - iv. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten - nationaal

Artikel 3.10

2. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
3. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

● Boomvalk	(<i>Falco subbuteo</i>)
● Buizerd	(<i>Buteo buteo</i>)
● Gierzwaluw	(<i>Apus apus</i>)
● Grote gele kwikstaart	(<i>Motacilla cinerea</i>)
● Havik	(<i>Accipiter gentilis</i>)
● Huismus	(<i>Passer domesticus</i>)
● Kerkuil	(<i>Tyto alba</i>)
● Oehoe	(<i>Bubo bubo</i>)
● Ooievaar	(<i>Ciconia ciconia</i>)
● Ransuil	(<i>Asio otus</i>)
● Roek	(<i>Corvus frugilegus</i>)
● Slechtvalk	(<i>Falco peregrinus</i>)
● Sperwer	(<i>Accipiter nisus</i>)
● Steenuil	(<i>Athene noctua</i>)
● Wespandief	(<i>Pernis apivorus</i>)
● Zwarte wouw	(<i>Milvus migrans</i>)

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere diersoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: "Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen" - 3 december 2016.

BIJLAGE 3: CHECKLIST VLEERMUISPROTOCOL

Selectie uit de checklist:

1. Dikke bomen

Is in of grenzend aan het plangebied één (of meerdere) dikke boom (doorsnede globaal > 3 dm op borsthoogte) aanwezig? → **nee**

Geen nader onderzoek naar boombewonende vleermuissoorten

5. Gebouwen

Zijn er gebouwen aanwezig? → **ja**

a. Biedt het gebouw(en) mogelijk winter-, kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen voor vleermuizen (denk aan de spouwmuur, dakpannen, kelders, luiken aan de muur, gevelbekleding, zolders, daklagen, kruipruimtes etc.)? → **ja**

Nader onderzoek naar winter-, kraam-, zomer- en paar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

b. Zijn er sporen van aanwezigheid, poepsporen, keutels, vraatsporen en dergelijke? **Niet aangetroffen**

c. Mogelijk foerageer gebied? → **ja - matig**

Nader onderzoek naar foeragerende vleermuizen

